

districtsraad Berchem

Goedgekeurd

Voorstel tot motie

zitting van 23 juni 2020

Samenstelling

mevrouw Lieselot Keymis, voorzitter districtsraad
de heer Ronny De Bie, districtsraadslid; de heer Arnold Peeters, districtsraadslid; mevrouw Ria Vermeulen, districtsraadslid; mevrouw Ilse Jacques, districtsraadslid; mevrouw Evi Van der Planken, districtsburgemeester; de heer Erkan Ozturk, districtsraadslid; de heer Bruno De Saegher, districtsschepen; de heer Geert Brouwers, districtsraadslid; de heer Edwin De Cleyn, districtsschepen; de heer Jan Poppe, districtsraadslid; de heer Kris Gysels, districtsschepen; mevrouw Buket Karaca, districtsraadslid; mevrouw Lucienne Verbraeken, districtsraadslid; de heer Luc Van de Weyer, districtsraadslid; de heer Janick Doré, districtsschepen; de heer Willem-Frederik Schiltz, districtsraadslid; de heer David Danssaert, districtsraadslid; mevrouw Clara Willemse, districtsraadslid; de heer Jan Dedecker, districtsraadslid; de heer Henri Van Herpen, districtsraadslid; mevrouw Conny Budts, districtsraadslid; mevrouw Ester Torres Falcato Simões, districtsraadslid; mevrouw Evi Cuypers, Districtsraadslid; mevrouw Yao Issifou, Districtsraadslid
mevrouw Ann De Potter, districtssecretaris; mevrouw Marieke Janssens, waarnemend districtssecretaris

2020_MOT_00088 Voorstel tot motie van raadsleden Lucienne Verbraeken, Arnold Peeters: Motie voor realisatie van 'park' en 'fietsstraat' in Saffierstraat Berchem

Antwoord

De districtsraad Berchem keurt de gewijzigde motie conform het gekoppelde amendement 2020_AM_00041 goed met:

stemmen VOOR: Evi Van der Planken, Bruno De Saegher, Ilse Jacques, Jan Poppe, Lieselot Keymis, Janick Doré, Jan Dedecker, Henri Van Herpen, Conny Budts, Edwin De Cleyn, Buket Karaca, Willem-Frederik Schiltz, Kris Gysels

stemmen TEGEN: Luc Van De Weyer, David Danssaert, Ria Vermeulen, Erkan Öztürk, Arnold Peeters, Ronny De Bie, Lucienne Verbraeken, Clara Willemse, Ester Torres Falcato Simões, Evi Cuypers, Yao Issifou, Geert Brouwers

Indiener(s)

Lucienne Verbraeken; Arnold Peeters

Gericht aan:

Bruno De Saegher

Tijdstip van indienen

18 juni 2020 18:04

Toelichting

Woensdag 17 juni kwamen buurtbewoners van Saffierstraat en de wijk Groenenhoek in Berchem nogmaals in het nieuws met geëngageerde plannen voor hun wijk. Wij doen met deze motie een oproep naar het districtsbestuur van Berchem en het stadsbestuur om te luisteren naar de verzuchtingen van de bewoners van dit district.

Al bijna vijf jaar hangt voor de bewoners van de Saffierstraat een fietsostrade (letterlijk en figuurlijk) boven het hoofd. Een bovenlokaal plan dat op tekentafels jaren geleden werd uitgedacht zonder de buurtbewoners maar enigszins bij deze plannen te betrekken. Buurtbewoners werden veel te lang in het ongewisse gelaten.

Van bij de aanvang zorgde dit project dan ook vanzelfsprekend voor de nodige wrevel, bezorgdheid en verzet in de straat maar ook in de ruimere buurt. Meer ruimte voor de fiets is iedereen erg genegen. Maar weinig bewoners konden en kunnen zich neerleggen bij het feit dat men hiervoor deze prachtige en uitgestrekte groenzone verloren zou laten gaan voor de wijk.

Ondertussen werden wij de voorbije jaren ook meer dan ooit geconfronteerd met de gevolgen van klimaatopwarming en hittestress in onze steden. Wij hopen nog steeds dat ‘voortschrijdend inzicht’ van onze beleidsmakers dit bestuur op heldere gedachten kan brengen. (Voor alle duidelijkheid: ‘voortschrijdend inzicht’ d.w.z. de oorspronkelijke koers laten varen of bijstellen als gevolg van veranderende omstandigheden en nieuw verworven kennis. Daar is zeker niet mis mee. Wel integendeel)

Wij doen vandaag nogmaals een oproep om de oorspronkelijke plannen van de provincie, zeker nu de regio bij de stad Antwerpen ligt, aan te passen aan de noden van vandaag in onze wijk, district, de stad en onze samenleving.

-

Aanleiding en context.

-

- 21 december 2015 krijgen buurtbewoners infobrief district: “Stedenbouwkundige vergunning rooien kastanjabomen Saffierstraat”. Hierin staat o.a. “Binnen enkele jaren zal de Saffierstraat een ‘fiets-o-strade’ krijgen en zullen in functie van die plannen veel bomen worden aangeplant. Er zullen voorlopig geen zes nieuwe bomen worden aangeplant, omdat deze al snel terug zouden gerooid worden in functie van de nieuwe plannen”.
- In de vroege lente van 2016: een landmeter van het studiebureau Arcadis doet metingen in de Saffierstraat. Een buurtbewoner informeert naar de intentie: “De opmetingen dienen voor de aanleg van een fietsostrade die boven in de berm zou komen te liggen.” Vanaf dan is de bal aan het rollen gegaan en verspreidt het nieuws zich in de wijk als een lopend vuurtje.
- Op een ‘wijkapero’ in september 2016 in zaal Eglantier krijgen verontruste buurtbewoners iets meer info van schepen Bruno De Saegher over de concrete plannen. Daar horen zij voor het eerst dat de volkstuintjes zullen worden begraven onder een brede talud (een brede schuine helling).

- Op de districtsraad van 20 oktober 2016 stelde ik hierover een mondelinge vraag en bracht het districtscollege op de hoogte van de onrust hierover bij de buurtbewoners. De trajectkeuze werd echter toen reeds als “gefinaliseerd en afgerond” beschouwd?? Aan mijn oproep om buurtbewoners eindelijk breed hierover te informeren en inspraak te verlenen werd wel tegemoet gekomen.
- Op 16 november 2016 werden de bewoners van de Saffierstraat en omgeving dan eindelijk door provinciebestuur, stadsbestuur en districtsbestuur officieel geïnformeerd om kennis te nemen van de beslissing van de provincie Antwerpen om de nieuwe “Fietsostrade Antwerpen-Lier, F11” aan te leggen op het niveau van de treinsporen, op een verharde berm/schuin talud, midden in de groenzone in de Saffierstraat. Een éézijdige en bovenlokale beslissing die van bij de aanvang erg werd aangevochten door de buurt.
- In 2017 en 2018 organiseerde het district enkele goed bedoelde ‘werkcontbijten’ waar buurtbewoners toch nog enigszins konden mee participeren in een nieuwe groene invulling van de ruimte naast de spoorweg NA de ingrijpende taludwerken. Het enthousiasme voor dit ‘schaamgroen’ bleek echter bij de betrokken buurtbewoners gaandeweg te verminderen.

We staan vandaag bijna vijf jaar verder. Bewoners in de Saffierstraat en ruime omgeving blijven in onzekerheid over de toekomst van hun wijk. Vele buurtbewoners vragen nog steeds om af te zien van die groenverslindende dijk in de Saffierstraat en doen een oproep om samen te werken om het beste uit de straat te halen, zowel voor fietsers als voor de bewoners en de natuur.

-

Motivering.

-

17 juni 2020 lieten buurtbewoners van de Saffierstraat opnieuw duidelijk van zich horen. Zij doen een warme en positieve oproep om de groene long in de buurt (15 000 m² groen = 3 voetbalvelden) te behouden en te versterken en om te bouwen tot een park. Een logische groene en natuurlijke corridor van park Brilsehans over het Prieel tot Klein Zwitserland in Mortsel.

Wij wijzen er ook nog even op dat, in tegenstelling wat soms wordt beweerd, de bomen in de Saffierstraat zeker niet ten dode zijn opgeschreven. Het uitgevoerde bomenrapport in 2019 leert ons dat alle tweeënzeventig ‘80-jarige’ paardenkastanjes “BIJ VOORKEUR TE BEHOUDEN” zijn. Citaat uit het rapport: “Deze bomen hebben één of meerdere kenmerken die het rechtvaardigt dat zij een belangrijke factor worden in het nieuwe ontwerp”. Deze oude reuzen kunnen nog eens dubbel zo oud worden dan ze nu al zijn.

De buurtbewoners zijn hevige pleitbezorgers voor de fiets. Maar ... zij pleiten ervoor om het bestaande groen en bomen in de wijk te behouden en de ‘fietsostrade’ via de bestaande straat als volwaardige ‘fietsstraat’ in te bedden (net zoals het ook op bepaalde plaatsen van het reeds gerealiseerde stuk van de Fietsostrade Antwerpen-Lier in Boechout is gebeurd).

~~Wij lezen deze maand ook dat de Stad Antwerpen versneld fietsstraten wil inrichten “om het comfort voor fietsers op het vlak van ‘social distancing’ te garanderen en ook de doorstroming van het fietsverkeer te verbeteren”.~~

~~We lezen in het persbericht over deze fietsstraten dat ze best “verbinding zijn met bestaande fietsroutes” en “missing links” (bv aansluiting bij fietsostrade 13 Antwerpen-Boom en aansluiting met fietsostrade Antwerpen-Ranst).~~

~~Ook lezen we in andere persberichten deze maand dat de Stad versneld wil inzetten op ontharden van de bodem zodat regenwater opnieuw overal beter kan insijpelen en worden opgevangen.~~

~~Op basis van al deze vaststellingen en de nogmaals uitdrukkelijke verzuchtingen van de buurtbewoners vragen wij het districtcollege en de stad Antwerpen om van de Saffierstraat in Berchem zo snel mogelijk een volwaardige fietsstraat te maken en het ruim aanwezige groen te behouden en te versterken.~~

-

~~Wij pleiten voor een ‘fietsstraat’ omdat dit voor het woonweefsel in ons district een meerwaarde biedt op snelle fietspaden.~~

- ~~1. Het verhoogt de veiligheid en zorgt voor de toename van zwakke weggebruikers~~
- ~~2. Is meer bruikbaar dan snelle fietspaden (geven meer ruimte en voeden het gebruik van de fiets voor de allerkleinsten om zich ‘veilig’ te kunnen verplaatsen)~~
- ~~3. Het is infrastructuur die er toch al ligt dus ... geen ‘nieuwe’ bijkomende verharding. Wel integendeel.~~

-

~~Wij pleiten voor een ‘fietsstraat’ omdat dit project naadloos aansluit op de plannen van de Stad om ‘ontharding’ na te streven.~~

- ~~1. Dit project versterkt de groene ruimte in de wijk. Dit is en blijft broodnodig (wanneer we bijvoorbeeld kijken naar de gerealiseerde fietsostrade F11 langs de luchthaven zien we weinig randgroen, weinig beleving en in de wintermaanden ook weinig sociale veiligheid ...)~~
- ~~2. Het gebruik van de bestaande straat betekent 0% extra verharding en biedt ruimte voor behoud van een aansluitend groenconcept van bomen en onderbegroeiing.~~
- ~~3. De straat heeft ook stilaan nood aan een verbetering van het wegdek en wordt ook nog eens geconfronteerd met werken aan het elektriciteitsnetwerk door Elia~~

-

~~De investering in een fietsstraat heeft een meervoudig nut: het verhoogt de (fiets)veiligheid in de wijk, voorkomt extra verharding, zorgt voor een aangename omgeving midden in het groen.~~

~~Bovendien is er aansluiting op een fijnmazig netwerk en is het veel goedkoper dan grootschalige verharde fietssnelwegen die door eigen bewoners NIET kunnen gebruikt worden.~~

De geraamde kost van het F11-segment tussen luchthaven en Ringfietspad bedraagt maar liefst 5,3 MILJOEN EURO. Een zware kost omdat er naast 1 km talud ook 3 bruggen moeten aangelegd worden. Let wel: dit is het kostenplaatje ZONDER luie trap die het fietspad bereikbaar zou kunnen maken voor de bewoners en ZONDER de kost voor de beschermingsmaatregelen van de 72 waardevolle paardenkastanjes en ZONDER een heraanleg van de Saffierstraat zelf!

Tenslotte wijzen we er nog eens op dat het stadsbestuur zelf beklemtoont dat fietsstraten best zoveel mogelijk op elkaar aansluiten en de verbinding maken met bestaande fietsroutes. De 'fietsstraat' in de Saffierstraat past perfect in de 'missing link' van het reeds aangelegde stuk van de Fietsosstrade Antwerpen Lier dat neerstrijkt aan de luchthaven. Het eerste deel van de Saffierstraat is aangelegd in beton en hoeft zelfs geen asfaltlaag wat ook de kosten alweer verlaagt. Wij zien trouwens vandaag dat in de praktijk vele fietsers dit stuk van de Saffierstraat reeds gebruiken om via Ter Nieuwerbrugge aan te sluiten op de Fietsosstrade F1 Antwerpen-Mechelen op de Roderveldlaan.

-

Wij vragen dan ook met aandrang aan het districtscollege en het stadsbestuur om op te komen voor de wensen en behoeften van de inwoners van ons district. De inzet en energie van de bewoners van Saffierstraat en omgeving verdient respect. Hun boodschap toont ook duidelijk aan dat hun engagement niet is ingegeven door 'Nimby' (Not in my backyard) gevoelens maar een duidelijke bekommernis is voor het algemeen belang.

Wij vragen dan ook in deze gemotiveerde motie aan het districtscollege het volgende.

-

1. De districtsraad geeft opdracht aan het districtscollege van Berchem om, in overleg met de stad Antwerpen en provincie, op te komen voor het behoud van 15.000 vierkante meter kostbaar groen (=3 voetbalvelden groot) in de Saffierstraat om er in samenwerking en samenspraak met alle betrokkenen een volwaardig Saffierpark te realiseren.
2. De districtsraad dringt er bij het districtscollege van Berchem op aan om in overleg met de Stad Antwerpen zo vlug mogelijk over te gaan tot de realisatie van een duurzame 'fietsstraat' in de Saffierstraat in plaats van een 'groenverslindende' fietsosstrade op de spoorwegberm. Deze betonnen ingreep zou nefast zijn voor een wijk die al voldoende kreunt onder de overlast van de Ring, de Luchthaven en de Spoorweg.

Kies als een vooruitstrevend bestuur en met 'gezond verstand' voor een gezonde toekomst voor Berchem en zijn inwoners. Dat is immers de wens van heel wat bewoners in dit district.

De motie wordt aangepast conform het goedgekeurde amendement als volgt:

Toelichting

Vermits,

- Berchem nood heeft aan extra toegankelijk groen aan de Saffierstraat en de individuele tuintjes niet voor iedereen toegankelijk zijn

- we weten dat de fietsostrade bovenlokaal beslist beleid is en alsdusdanig mee opgenomen moet worden in het parkproject dat we in deze zone zouden willen uitvoeren
- na aanleg van de fietsostrade conform het conceptplan ongeveer 11.000 m2 groen overblijft op de grond en 5600m2 groen kan gezet worden op de schuine helling van de talud en er aldus nog wel ruimte overblijft om een parklint te creëren.
- het nuttig en wenselijk is het aan te leggen park (-lint) een naam te geven, en gelet op de ligging ervan evident geopteerd kan worden voor de naam Saffierpark

De districtsraad vraagt aan het districtcollege om in samenwerking met de Stad en eventueel de provincie na de aanleg van de fiets-o-strade F11 op hoogte in de Saffierstraat de groene strook naast de fiets-o-strade die nu bestaat uit individuele tuintjes te willen omvormen tot 1 langgerekt gemeenschappelijk park met maximalisatie van het groen voor alle buurtbewoners, conform het concept zoals dit uit het traject met de buurt (2017/2018) voortvloeide.

De districtsraad vraagt aan het districtcollege om zowel te vergroenen op maaiveld als op de talud en dit gehele naam 'Saffierpark' te geven.

Antwoord

antwoord Evi Van der Planken

Bedankt voor uw motie en uw bezorgdheid te uiten via deze weg.

Ik ben nog eens gaan terugkijken in de tijd en het traject van de Fietsostrade in de Saffierstraat is een proces dat gestart is in 2007 wanneer de Vlaamse Overheid een plan heeft opgemaakt en daarbij een selectie heeft gemaakt van de prioritair aan te leggen fietsverbindingen, waaronder dus deze van de Saffierstraat.

Ik weet nog dat voormalig districtsvoorzitter Peter Raets destijds hierover ook in kennis was en hierover ook nog heeft gesproken. Dus dit plan gaat al een tijdje mee en is zeker niet verborgen gehouden.

In 2013 is er dan een startnota gekomen - specifiek over de F11-, waarbij Vlaanderen in samenwerking met de provincie en de stad Antwerpen een onderzoek heeft gevoerd naar de tracévarianten, naar alle mogelijke verbindingen én naar de meest aangewezen route, en dat onderzoek leidde naar de Saffierstraat. Dit is ondertussen bovenlokaal beslist beleid.

Dit is ook op die manier gecommuniceerd via volgende infomomenten:

- 16/11/2016: persmoment en infomoment voor bewoners georganiseerd door de provincie met logistieke ondersteuning vanuit het district in school Het Hinkelpad
- 16/02/2017: persbericht vanuit de provincie

Het antwoord betreffende de fietsostrade en de vraag naar een fietsstraat, worden seffens behandeld door Bruno, die bevoegd is voor publiek Domein.

Wat het groen betreft, weet u dat dit mij zeer aangaat. Ik ben mij ten eerste bewust van de problematiek van de hittestress en klimaatopwarming in onze steden. We doen er dan ook alles aan – weliswaar binnen onze decretale mogelijkheden én binnen ons budget – om in Berchem in te zetten op groen, ontharden, vertikaal groen, groenslingers,...

Er zijn verschillende groenprojecten die daar van getuigen in het verleden en er zijn er nog verschillende die ervan zullen getuigen in de toekomst.

In dit dossier is het idee van het omvormen van de individuele tuintjes naar 1 langgerekte groenzone waarvan alle buurtbewoners gebruik kunnen maken, niet nieuw. Dit idee lag vorige legislatuur ook voor.

Wij zijn daar mee bezig. Er is een traject met de buurtbewoners rond gelopen:

- 18/03/2017: inspraakontbijt met werkateliers vanuit het district.
- 05/10/2017: terugkoppeling resultaten naar de buurt
- 24/02/2018: inspraakontbijt concept.

Dit traject is dan uiteindelijk uitgemond in een conceptplan in samenspraak met de buurt. Dit concept wordt nu ook geschenen op het scherm zodat u het kan zien.

Uit de bevraging van de buurt kwam naar voor dat de buurtbewoners in deze groenzone onder andere graag de volgende elementen zouden zien:

- speelaanleidingen
- ontmoetingsruimten
- samentuinen
- een verbinding met de wijk
- fietsbergingen
- water

In het concept is er sprake van een groenstrook van ongeveer 16.751m² waarvan het vlakke gedeelte 11.160m² omvat en het steile gedeelte (talud) 5.621m².

De bewoners konden tijdens het bewonersmoment kiezen voor een steile talud (4/4) en een iets flauwere variant (6/4). Ze kozen voor de 4/4 om de vlakke groenzone zo breed mogelijk te houden. Het studie bureau is toen verder gegaan met de 4/4.

De gegeven oppervlakte van de groenzone blijft natuurlijk wel een indicatie vermits het project nog steeds in conceptfase zit en er nog geen gedetailleerde plannen werden opgemaakt.

Ik lees ook dat het overblijvende groen in uw motie bestempeld wordt als ‘schaamgroen’, maar uiteindelijk spreken we hier conform het conceptplan nog altijd van 11.000m² en je moet zeker ook nog in acht nemen dat de schuine wand van de talud ad. 5600 M² ook nog vergroeningsmogelijkheden biedt. Hier willen we ook graag op inzetten. Ik heb ook contact opgenomen met de stad die in deze ook graag een ondersteunende rol wil opnemen.

De benaming van deze zone als 'Saffierpark' is wél nieuw. We vinden deze naam een goed idee en gaan hier graag in mee;

Wat de bomen zelf betreft, zie ik die zelf als zeer waardevol. Ze vormen ook een groen scherm tussen de fietsostrade op hoogte en de huizen aan de straatkant. Anderzijds hebben wij daar ook een bomenrapport van laten nemen en dit stelt inderdaad dat de bomen bij voorkeur te behouden zijn, maar vervolgt dan met het volgende te stellen:

‘ Enkel als het technisch of budgettair onhaalbaar zou blijken te zijn om de benodigde grootte van hun wortelgestel en volledige kroon te behouden is het aanvaardbaar dat zij niet behouden blijven’. Wat de technische haalbaarheid betreft wordt dan later gesteld dat er niet mag gegraven worden in de berm en dat ophoging in de berm ook niet kan omdat wortels dan afsterven. Men schrijft vervolgens zeer specifiek: ‘Het verbreden van de bestaande berm tussen de Lodewijk Van Berckenlaan en de Bikschotelaan zal ophoging als gevolg hebben boven de bestaande wortelzone. Dit zal onaanvaardbare schade veroorzaken.’

Alles op die plaats behouden zoals het nu is, zal dus nog niet zo evident worden, gelet op die werken.

Dus concluderend: Ja, wij zijn volledig voor een Saffierpark, maar dat gaat er één zijn waarbij we rekening moeten houden met het beslist beleid van de fietsostrade, maar waar we anderzijds de individuele tuintjes wel tot 1 park voor iedereen kunnen maken en uiteindelijk toch een park van toch wat vierkante meters groen kunnen ontsluiten voor gans de buurt waar dit nu het geval totaal niet is.

De meerderheid heeft bijgevolg een amendement ingediend zodat wij dit park kunnen realiseren voor de buurt.

Wij vragen ook aan de oppositie om dit amendement ook mee te stemmen, zodat dit park werkelijkheid kan worden voor de Berchemnaars van Groenenhoek.

Vragen aan de stad/ provincie/Vlaanderen om de fietsostrade op een andere plek te leggen en met name een fietsstraat te maken van de Saffierstraat, lijkt mij echter minder realistisch. Het punt van de fietsostrade is inderdaad bovenlokaal beslist beleid waartoe wij niet bevoegd zijn. Maar Bruno zal u hierover nu verder informeren.

Aanvulling Bruno De Saegher

Een fietsstraat is in deze drukke verbindingsstraat met een belangrijke rol inzake parkeren voor deze wijk een gevaarlijke oplossing. Het steeds maar intensere fietsverkeer, met speedpedelecs etc is niet te verenigen met manoeuvrerend verkeer in de straat zelf. Zeker niet op spitsuur. Zomaar een kleine honderd parkeerplaatsten supprimeren, zoals op de tekening wordt gesuggereerd, is niet haalbaar zonder de leefbaarheid in de wijk ernstig negatief te beïnvloeden.